

Ennek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvenkilencedik évfolyam.

10. szám.

Debrecen, 1929 március 9.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Világi tisztségeink betöltéséről.

A kenderesi kúrátor-választással kapcsolatban volt e lap múlt heti számában egy pársoros elmélkedés arról, hogy a nagy reményekre jogosító fiatal Horthy Miklós majd „divatba hozza” a mai fiatalság körében az egyházunk iránti érdeklődést és az egyházi tisztségekre vágyakozást.

Bármennyire bizarr ötletnek látszik az Isten szolgálatáról — hiszen az egyházi tisztség betöltése nem egyéb — mint divat tárgyáról beszélni, van ennek a szólásnak komoly alapja, amely miatt érdemes rajta egy kicsit eltűnődni.

Hosszú időre terjedő egyházi közszolgálatom arra tanított meg, hogy ennek a szolgálatnak olyan varázsa van, amely akit egyszer megfogott, nem ereszi többé el. Hiszen igaz, látunk példát arra is, hogy valaki elhagyja önként a viselt tisztséget. Am ez vagy annak a következése, hogy éppen a félreállással véli egyházát jobban szolgálhatni s ebben az esetben a hiányzásnak kellemetlen érzését szenvedni hosszú időn, talán egész életén át; vagy annak, hogy igazában sohasem is az egyházat szolgálta, hanem csak önmagát, az önmaga hatalmát, előhaladását, befolyását. Szabály szerint azonban az is, akit akármilyen nagyon távoleső foglalkozási körből szőlitanak az egyház szolgálatára, rövidesen megkedveli és valóságos életfeladatnak nézi új feladata teljesíthetőségét. Amellett az egyházi szolgálat abban is előnyösen különbözik más foglalkozásoktól, hogy nincs olyan magas kor, amelyben bele ne lehetne tanulni. Itt nem áll a régi tétel, hogy az öreg fát nem lehet átültetni. Mert amennyivel kisebb az öreg embernek az új munkához való alkalmazkodási képessége, annyival nagyobb az Istenhez való vágyakozása.

Azért hát az egyházi tisztségek betöltésénél bő választék áll rendelkezésünkre. Ifjat és öregot, gazdagot és szegényt egyaránt lehet erre a munkára kérni s eredményesen felhasználni.

Nekem azonban úgy tetszik, hogy az egyházi szolgálatunkra kiválasztásban hova inkább bizonyos egyoldalúság nyilatkozik. És ennek

tulajdonítható az, hogy előkelő ifjaink körében „divatba kell hozni” az egyházi szolgálatot.

Régi időben az előkelő urak fiai is a református kollégiumokban növekedtek és már akkor összeforrtak az egyház leendő lelkészeivel, akikkel hol szoros barátságban éltek, hol legalább is munkatársak voltak. Ezeket aztán, mikor az életbe kikerültek, hevítette a vágy, hogy iskolai volt bajtársaikkal ismét együtt dolgozhassanak s ezeket, mint jó ismerősöket, az egyházi életben munkálkodók bizalommal és szeretettel várták segítő társakul. Onnantól fogva, hogy az állami életben a nálunk leginkább kultivált jogi szakban a teljes kvalifikáció a doktori fokban állapított meg, amit viszont csak az egyetemen lehet megszerezni, a fiatalság eléggé eltávolodott egymástól. A jogászok igyekeztek az egyetemekre, ahol — ha ugyan jártak — nem kálvinista theologusokkal jártak egy padba és egy ifjúsági egyesületbe. Csak a debreceni egyetem felállításával jutottunk ismét közelebb a régi rendhez: ezen az egyetlen főiskolán áll fenn Magyarországon az a helyzet, hogy joghallgatók és református theologusok együtt készülnek az életre.

Gazdag és előkelő családaink fiai tehát nem jutottak ifjúkori barátságba a papnövendékeinkkel és emiatt az életben is bizalmatlanul és bátortalanul néztek egymással szembe. Az is igaz, hogy a régi előkelő családok többjénél felettébb megfogyatkozott az anyagi erő s ez is csökkentette azoknak a számát, akik közül ebből a körből válogatni lehet.

A papság, amely hiszen mégis elsősorban irányít, és helyes, hogy irányít, az egyházi választásoknál közelebb találta magához az úgynevezett lateiner elemet. Ennek egyik-másik tagjához diákkori barátság is fűzte a papok némelyikét. De ha nem is, társadalmi helyzet, életmód, szokások s jórészt származás tekintetében is rokonobbnak érezte. Aztán ezek a lateinerek maguk is jobban tudnak alkalmazkodni az egyházi életben vezető szerepet vivő férfiakkal, mert ők is közel érzik magukat hozzájuk. Aztán — amit már nem dicséretképpen említek — ezek közt a lateinerek közt olyan is van, aki az egy-

házi életben nyert megbízást emelkedési vagy megélhetési eszköznek tekintheti. Tehát szívesen jár is a megbízás elnyerhetése után. Ezért van az, hogy ezen csoportban nagyobb lévén a kínálat, nagyobb a kiválasztás is. Szóval sem mondom, hogy érdemteleneket választanak ki, sőt tudom, hogy az esetek túlnyomó részében a legérdemesebbeket. Azonban mégis csak az az eredmény, hogy a lateiner-elem aránytalanul nagy mértékkel van képviselve az egyház világi főtisztviselői között.

Én igen jól emlékszem rá — gyermekkoromban sokat hallottam ilyenekről —, hogy régen még arra is vigyáztak, hogy a főtisztviségek betöltői között a kerületi székhely meg a vidék között meglegyen a kellő arány és nevezetesen a vidék földbirtokosaiból legalább annyian legyenek a kerületi főtisztviselők közt, mint a központ és nagyobb városok tollforgatói közül. Ma már ilyenre nem gondolunk, és tán nem is volna jó, hiszen csakugyan nem való az egyház szolgálatára hívni kívántakat foglalkozási ágak szerint kategorizálni. Viszont azonban arról a szép szólamról, amit olyan sokszor hallunk más vonatkozásban, hogy ugyanis mi népegyház vagyunk, hogy nálunk demokratikus berendezés kell, azt hiszem, azt vonja maga után, hogy egyes foglalkozási ágakat mégis ne hanyagoljunk el teljesen.

Hogy ügyvéd, törvényszéki bíró, szolgabíró, itt-ott orvos, miniszter vagy más államhivatalnok, országgyűlési képviselő meg tanár van elég az egyházunk világi tisztviselői között, azt mindenki tudja. De kérдем: hány kereskedő, hány iparos van az egyházkerületi és egyházmegyei tanácsbírák sorában? Holott senki sem fogja kétségbevonni s én minden ellentmondással szemben állítani merem, hogy ezen foglalkozási ágakban is találunk akárhány olyan érdemes, buzgó református testvérünket, akinek az intelligenciája is megfelel az ilyen megbízásnak és aki szívesen szakítana is időt arra, hogy az egyháztól nyert bármely megbízásnak a legjobb igyekezettel eleget tegyen.

Hagyján. Hiszen ezek a foglalkozási ágak nem régen vannak nálunk „divatban“ és csak most kezdünk hozzászokni ahhoz, hogy ne csak a tanulni nem akaró vásott gyermeket ajánlgassuk „bótos“, vagy éppen „csizmadia“-inasnak. Nem esoda, ha nehezen ver gyökeret nálunk az a gondolat, hogy a kereskedő meg az iparos, sőt az ipari munkás is lehet igen magas intelligenciájú és igen magas lelkiismeretességű, tehát a legkényesebb megbízást is a legtökéletesebben betölteni képes ember.

Azonban a mezőgazdasági foglalkozás már csak ősi minálunk. Aztán erre azt sem mondhatjuk, hogy nagyobbára más hiten lévők foglalkozása. Mert éppen a minépünknek nagy része él a föld műveléséből.

Nem akarom én utánozni a felsőházat s nem akarom, hogy a mezőgazdasági napszámo-

sokból is vigyünk legalább mutatóba egyet a legfelsőbb régiókba. Az ilyen rendelkezés ügyis sokkal inkább tüntetés, mint az érdekelt osztálynak valódi érvényesülése. Ellenben, igenis mondom azt, hogy a magasabb egyházi tisztségek betöltésénél különös figyelemmel kell lennünk a mezőgazdasági foglalkozás körében élőkre, akik, ha esetleg más „kuriába“ tartoznak is, mint a mi híveink nagyobb része, de együtt élnek e mi földművelő népünkkel és közvetlenül ismerik annak gondját-baját.

A régi, úgynevezett „történelmi“ középosztály tagjai közül is sokan vannak olyanok, akik örömmel jönnének egyházunk szolgálatára, ha illő módon elhívnök őket. Azok közt is, akiket az újabb időben legkevésbé sem helyes szóval „kisgazdák“-nak szoktak nevezni, szintén van igen sok kiválóan értelmes, buzgó, igyekvő, Istent szerető, egyházunkhoz hűven ragaszkodó ember, akit az egyház magasabb fokú kormányzásához odabocsátani csak áldásos lehetne egyházunk életére.

Méltóságos világot élünk. Maholnap az iktatóhivatalt vezető „főigazgató“ is méltóságos úr lesz. Az emberek el vannak kényeztetve és szeretik a megtisztelő címeket. Nem tudom, miért ne lehetne a tanácsbírák számát jelentékenyen felemelni s a birtokos elemből, a régiékből és az újakból is, kiválogatni az araválókat, hogy őket s velük együtt azokat, akikre hatásuk van, egy kis címmel és ezzel járó szép munkával egész életükre az egyház szolgálatába állítsuk.

Jajaj, de hát a paritás. No nem, paritás öfelségéről sem feledkeztem el. Miért ne lehetne az egyházmegye papságának akár a fele, akár a kétharmadrésze tanácsbíró? Legfeljebb többen viselnék jogosan a nagytiszteletű címet, mint ahányan ezidőszerint. És hát baj lesz az, ha sok lesz az igazi, a jogosult nagytiszteletű úr? Dehogy is. Ez csak az útja a papok közti egyenlőségnek. Régen a nagyságos úr cím nagyon csábító volt. Sok ember pengette el a vagyonát, csak hogy az lehessen. Most már olyan sokan vannak, hogy akit nagyságosnak szólítanak, nem is szereti hallani. **Világi.**

Valami a grafológiáról.

Ahol megütik a nagy dobot és összeverik a cintányért, ott rendszeren akad néhány bánéskodó ember.

Pesten járt nem régen Scherman Rafáel híres grafológus. Hasábokat hoztak erről a lapok. Három református konferenciáról sem írnak össze annyit, mint erről a nagy grafológusról és publikumáról.

Sőt komoly emberek ajakáról elhangzott ilyen kijelentés is: A grafológiának külön tanszéket kell szentelni. Sőt valószínűleg elhangzott ilyenféle óhaj is: Erre a tanszékre aztán csak olyan embert szabad kinevezni, aki nem protestáns vallású...

Hát hiszen van abban valami, hogy írásaink-

ról, betűinkről lehet bizonyos konzekvenciákat levonni. Ott vannak például a leckekönyvek az én diakkoromból. Másképen írta be néhai b. e. Sass Béla a jót vagy a jelest, mint néhai b. e. Csiky Lajos professzor. Másképen néhai b. e. Balogh Ferenc, mint ma is élő, egyik kedves professzorunk, dr. Erdöss József.

Különösen karakteristikus írása volt Sass Béának. Az „elégtelen“ nála valósággal testet öltött. Nála az „elégtelen“ élő szemrehányás volt. Matkó bácsi a pedellus, bizonyos kimelettel igyekezett ilyenkor tudatni a lesújtó eredményt. Részvételtjes ábrázattal, rendesen ezen szavakkal adta át ilyenkor az indekset: Megcsúszott a Sass Béla Nagytiszteletű úr pennája.

De hogy mennyire a „pars pro toto“ mustrájára dolgoznak a grafológusok, ezt a tényt éppen néhai jó Sass Béla professzorunk, külső kiállításával, megjelenésével tudom igazolni.

Élt ugyanis az én segéd elkész koromban, egyik nagy népességű alföldi városunkban egy előkelő városi hivatalnok. Szakasztott olyan külseje, kiállítása volt, mint néhai Sass Bélának. Egy alkalommal ennek a városi hivatalnoknak a kézírása eljutott hozzám is. S valósággal bámultam azon, hogy a kézírása is, mennyire hasonlított Sass Béla kézírásához.

Ez a pont az, amelynél bizonyos vereséget szenvednek a grafológus urak. Miért vizsgálják ők ugyanis valakinek a betűvetéseit, amikor egyszer minden tollvonásnál ékebben beszél a külső forma, a megjelenés?...

Magyaríttebei lelkipásztor koromból jut eszembe idevonatkozólag egy nagyon érdekes eset.

Amikor elfoglaltam ottani lelkészi állásomat, feltűnt nekem, az én ottani feledhetetlen emlékü kedves bánáti magyarjaim között, egy gazdaember, aki feltűnően hasonlított Mikszáth Kálmánhoz. Nagyon kíváncsi voltam arra, hogy milyen eszjárású atyafi, ez az érdekes külsejű ember? Kérdézősködéseimre, mindjárt az első napokban így feleltek az ottani magyarok: Ő a falu tréfa-mestere. Kifiguráz mindenkit. Vigyázzon a tiszteletes úr, hogy a nyelvére ne kerüljön...

Próbáltam aztán itten-ottan beszélgetni vele. Mondhatom, hogy sok tréfát, mókás dolgot hallottam tőle. Figyeltem mindenütt, ahol csak lehetett. Gyűlések alkalmával rendesen kiöltözködött takarosan. Nagy csokor nyakkendőt viselt ilyenkor. Rendesen az előjárókkal, a hivatalos hatalom mellett szavazott le. Akárcsak a mi néhai jó Mikszáth Kálmánunk annak idején, a mindenható kormány mellett.

De számot adhatok itt egy idevonatkozó érdekes jelenségről, éppen a debreceni kollégium egyik nagy hírű professzorával, Balogh Ferencsel kapcsolatban.

Vajjon ki ne emlékeznék az ő tanítványai közül arra a tényre, hogy szerföltött hasonlított Jókay Mórhoz. Nem lett ugyan belőle világhírű regényíró. De lett belőle egy olyan pompás előadó, hogy annak idején nem volt párja az egész országban.

Ma sokan hozzák fel azt a tényt, hogy Jókay „A jövő század regényében“ megjósolta a repülőgépek jövőjét.

Ez a látnoki, profétai tehetség megvolt Balogh Ferencnél is. Fel is hozom itt mindnyájunk szomorúságára azt a tényt, hogy az 1897-ik évben előtünk, akkori első éves hittanhallgatók előtt, magyarázat közben ezt a kijelentést tette: „A magyar csak külsőségekben tud ünnepelni. Szobrokat emelnek ma, az ezredévi ünnepek hangulatához képest, a határszéli vonalakon. Dévénynél, Brassóban a Cenk-hegyen, Munkácson és más helyeken. Rengeteg pénzt költünk ezen művészi emlékekre. S az senkinek sem jut eszébe, hogy jönnek majd nemzetiségi villongások, amikor lerombolják ezeket a szobrokat. Árpád apánkat majd csákánnyal rángatják le a Cenk tetejéről. Jobb lett volna, ha az ország urai azt a sok pénzt a debreceni egyetemre adták volna...“

Szomorú jóslat volt ez. De beteljesedett szóról-szóra. De hát ki hallgatott akkor is, az egyszerű, puritán kálvinista nagy tudósra?...

Óh bizony, ha reá gondolok, mintha csak olvasnám a biblia eme sorait: Jeruzsálem! Jeruzsálem! Ki megöli a prófétákat és megkövezed azokat, akik te hozzád küldtetek, hányszor akartam egybegyűjteni a te fiaidat, miképpen a tyúk egybegyűjti kis csirkéit szárnyai alá; és te nem akartad. (Máté 23—37.)

Vagy ott van a mai magyar református lelkész kar egyik kiváló alakja, Czegléd Sándor. Nézzem csak rá jól akarki. Tökéletes hasonmása néhai, jó b. e. dr. Csécsi Nagy Miklós, volt makói lelkipásztornak. Czegléd Sándor a Keresztyén Családdért él és lelkesedik. Néhai, jó dr. Csécsi Nagy Miklós teremtette meg a Téli Ujság-ot. Még ma is emlékszem, hogy a Maros partján sétaközben hány-szor elbeszélte, hogy mimódon indította meg a Téli Ujság-ot a saját zsebére. Apró gyermekeivel címezte a lap kantárjait. — Majd megkérte Jankó Jánost, akkori legnépszerűbb rajzolóművészünk, hogy rajzoljon a Téli Ujság-nak címképet. Jankó János aztán minden honorárium nélkül megrajzolta a Téli Ujság által ma is használt szellemes, kedves címképet; a jégesapok által letakart, egyszerű szobával, a guzsalyt tartó édesanyával s a lapot olvasgató édesatyával, a nagy boglyakemenccével és az élésládán doromboló macskával.

De mindezeket csak azért hoztam fel, miszerint bemutassam, hogy a külső megjelenésből, kiállításból sokszor többet olvashatunk ki, mint bárkinek a betűvetéséből. Azonos külsejű, kiállítású egyénekben sok esetben azonos értékű és minőségű képességek, tehetségek élnek, lakoznak.

A toll ugyanis, amelynek vonásaiból próbálnak következtetni a grafológusok, csak egy eszköz az ember kezében. Ellenben a külső megjelenés már kész, adott helyzetet tár és nyújt elébünk.

Ámbár ezen a téren is fennáll ama nagy igazság: A látszat csal.

Különösen a női nemzedéknél látunk ezen a téren szembevető kivételeket, amelynek aztán nagyon

sokszor tragikus következményei vannak az életben. Hány szegény, tapasztalatlan ifjúval történik meg az életben, hogy a szép, szendének látszó külső alatt szelid, jó lelket sejt és remél időnek előtte. S csak mikor házastársakká lesznek, akkor veszi észre, hogy a várva-várt szelid angyal helyett ama bizonyos hétféjú sárkánnyal kötött házasságot. Úgy járnak aztán sokszor a mi ifjú barátaink, mint mi, szegény magyarok a világháborúban, amikor sokszor azt sem tudtuk, hogy hány fronton kell hadakoznunk? . . .

A látszat csal. Ezt a nagy igazságot — sejtem jól — hiszik és vallják a grafológus urak is.

Éppen ezért, szerény nézetem szerint, nincsen szükségünk semmiféle grafológiai tanszékre.

Ehelyett más valamire volna szükségünk. Arra nevezetesen, amit nem régen, ama zsen ális feltaláló Edison sürgetett egy pár újságíró atyafi előtt. Kissé hatalmasabb méretekben, mint ma tesszük, — fejleszteni kellene az ifjúságnál a megfigyelőképességet. — Jobban kellene felkarolnunk a művészeti tantárgyakat. A rajzot, a festést, az esztétikát, a művelődés történetét.

Azon igazságból pedig, miszerint: A látszat csal, — le kellene vonnunk a leghelyesebb, a legőszintébb konzekvenciát.

A látszat csalfasága, hamissága ugyanis önkéntelenül elvezet bennünket arra a gondolatra, hogy mégis csak gyöngé, gyarló teremtések vagyunk, mi emberek ezen a világon. Bármennyire gögösek, önhittek, felfuvalkodottak legyünk is, mégis csak néha napján egy-egy intést kapunk valahonnét az örökkévalóságból arra nézve, miszerint nagyon sokszor tévedések áldozatai vagyunk e földön.

Valahogy, valami módon az Isten lételének hatalmát s ezen hitnek reánk nézve üdvözítő voltát intenzívebben kellene átplántálnunk az ifjúság lelkébe. Olyan lelkes generációra volna szükségünk, amelyik csodát lát a hajnalpírban, az alkony fényében, a csillagos égboltozatban; amelyiket — ha egyszer pappá szenteltek — nem körlevelekben, jegyzőkönyvekben kell buzdítani arra, hogy magános áhitatot is végezzen parókiájának falai között. Olyan világi elemet kellene nevelnünk, amelyik mindenféle kérés, kapacitálás nélkül is példaképe lesz az istenfélelemnek, a hitbu góságnak az egyszerű nép között; amelyik teljesen átérzi majd a magyar protestantizmus nemzetművelő, nemzefenntartó erejét, hatalmát, nélkülözhetetlen voltát. Készséggel és tisztelettel elismerem, hogy úgy a lekipásztörök, mint a világiak táborában ma is vannak — hála Istennek — ilyen lelkek. De hát egynéhány jó vitézzel nehéz dolog csatát nyerni.

Egy igazi, komoly, vallásos, lelkes generáció, mindenféle újdonsült grafológiai tanszék nélkül is, nemcsak hogy áldást, jólétet volna képes árasztani atyáink véráztatta földjére, hanem képes lenne arra is, hogy visszaszerezze mindazt, amit mi még csak óhajképen, álomképen ismerünk, — a régi hazát, Kárpátoktól az Adriáig.

Baráth Imre.

Megint csak a tanácsbíró választásról.

Most Bartha László esperes úr, aki az előző számban közölt nyilatkozatban aposztrofálva volt, kívánja a maga eljárását ismertetni.

Nyilatkozat.

A „Debreceni Protestáns Lap“ március 2-án megjelent 9. számában „Még egyszer az egyházkerületi tanácsbíróválasztásról“ címmel egy cikk jelent meg, amelyben rólam is történt említés. Többszöri elolvasás után sem tudtam megállapítani, hogy a cikk írója milyen céllal kívánt rólam megemlékezni? Úgy akart-e feltüntetni, mint erőszakos, zsarnok természetű egyént, aki a maga akaratát minden eszközzel rákényszeríti lelkésztársaira és a vezetése alatt álló gyülekezetekre? Vagy pedig mint szolgálkú lényt, aki a tények és körülmények kellő bírálata nélkül, vakon áll a felsőbb irányítás rendelkezésére? Avagy csak mint bizonyítékot említett meg annak igazolására, hogy a legutóbbi egyházkerületi tanácsbíróválasztásnál hivatalos tényezők lépéseket is tettek a hivatalos jelöltek megválasztása érdekében? Ez utóbbi feltevésre csak annyi a megjegyzésem (a cikk-író érvelésével élve), hogy ehhez talán az egyház hivatalosainak is van joguk éppen annyi, mint másnak, esetleg egy nem hivatalos jelölt megválasztása érdekében.

A két előbbi feltevésrel kapcsolatban hálával tartozom a cikk írójának, hogy alkalmat adott ezen nyilatkozat közzétételére. Mert köztudomású, hogy minden hivatalos egyházkerületi választási eljárás úgy indul meg, hogy a Főtiszteletű Püspöki Hivatal körlevelet intéz az esperesi hivatalokhoz, hogy a vezetésük alatti egyházak presbiteriumait hívják fel szavazásra és a szavazatok meghatározott időn belüli beküldésére. Tájékoztatásul minden alkalommal közli a hivatalos jelöltek nevét is s ezt közlik tovább az esperesek is. A rendes szokástól most csak annyiban tértem el, hogy egy későbbi keletű körlevélben fel is hívtam lelkésztársaim és a presbiteriumok figyelmét a hivatalos jelöltek támogatására. Sőt tájékoztatást is kértem, hogy miként oszlik meg esetleg az egyházmegye szavazata? Úgy gondoltam, hogy ezzel sem vétettem, hiszen már előzőleg újságban olvastam, hogy a debreceni egyház presbiteriuma kikre szavazott. A harmadik felhívás már kizárólag a jó rendre tartozik, amit minden kérdésben minden alkalommal megkap minden lelkésztársam, ha a várt dolgot a kitűzött terminusra be nem küldi. (Ez alkalommal három egyház kapott sürgetést.)

Ezek szerint tehát nem történt semmi megbotránkoztató különlegesség, csak: hogy körlevelet bocsátottam ki a hivatalos jelöltek érdekében és tájékoztatást kértem az eredményről. Bevallom, hogy ez nem az első eset. De a magam igazolására kijelentem, hogy részemről ez az eljárás nem sablon. Ezúttal csakugyan az

volt az óhajtam, hogy a hivatalos jelöltek kerüljenek ki a választásból győzedelmesen. De volt már olyan eset is, amikor a hivatalos jelölttel szemben más egyént tartottam alkalmasabbnak a választás alatti magas egyházi tisztség betöltésére és akkor olyan tartalmú körlevelet intéztem az egyházmegyében minden lelkész társamhoz, hogy a hivatalos jelölttel szemben az általam érdemesebbnek tartott egyént támogassák. S egyidejűleg írtam közvetlen felső hatóságomhoz is, hogy a lelkész társaimtól kért és megkapott tájékoztatás szerint az általam javaslatba hozott egyén megválasztása látszik bizonyosnak, tehát a hivatalos jelölttel jó volna kellő időben, kudarc nélkül visszavonulni. És úgy is történt; csaknem egyhangúlag az én jelöltem győzött. (Erre nézve az adatok és hivatalos iratok hivatalomban bárkinek rendelkezésre állnak.)

Igaz, hogy ez nagyon ritkán történhetik meg egyházkerületi vagy egyházmegyei életünkben, mert rendszerint közbecsülésben álló, érdemes egyének a hivatalos jelöltek. Az én esetem azonban azt igazolja, hogy lehet eredményt elérni a mai választási rendszer mellett is, ha valaki a hivatalos jelöltekénél érdemesebb egyént ismer és ajánl és van erkölcsi bátorsága kísérletet tenni a közvéleménynek a hivatalos jelöltekkel szemben, a maga vagy mások egyéni véleménye szerinti irányítására. És hogy ez minden hatalmi segítség nélkül keresztülvihető, annak kétségtelen bizonyossága, hogy még akkor esperes sem voltam.

És még egyet. Bár engem a fennálló választási rendszer szabad véleménynyilvánításomban soha nem korlátozott, mégis amikor a tiszadobi lelkész társam, éppen a mostani választással kapcsolatban, a hivatalos jelölés mellett — a presbiterium nevében is —, a választás komolyságáérti aggályoskodásának adott kifejezést, folyó év február 9-én kelt 215—1929. sz. levelemben arra hívtam fel, hogy ily értelemben tegyen a presbiterium előterjesztést a legközelebbi egyházmegyei közgyűlésre, ahonnan felkerül majd az ügy az egyházkerületre is. És valószínűnek tartom, hogy annak tárgyalásánál a debreceni egyház érdemes főjegyzőjével mindenben egy véleményen leszünk!

Tiszalök, 1929 március 3.

Bartha László,
esperes.

Véleményem szerint az esperes úr is alaposan félreérti a dolgot, mert ő is hivatalos jelöltekéről s azok támogatásáról szól.

Hivatalos jelöltről az én tudásom, jogéreztem és az egyház alkotmányáról való fel fogásom szerint abban az esetben lehetne szó, ha — mondjuk — az egyházkerületi közgyűlés, vagy legalább a régi szóval élve: a konzisztórium, tehát az esperesek, egyházmegyei gondnokok és tanácsbírák ülése tenné a jelölést. Ha ugyan ilyen jelölésre magát jogosultnak tartaná. Az, hogy a püspök úr az egyházmegyék

vezetőembereivel megbeszéli, hogy kit tartanak legalkalmasabbnak, az ajánlottat hivatalos jelöltté nem teszi. Hivatalos jelölt nincs és fel fogásom szerint nem is lehet. Ellenben van az egyházkerület és egyházmegyék főembereinek jelöltje.

Azt pedig, hogy ilyen legyen, nagyon helyesnek tartom. Nem azért, mintha ezen az úton a magam befolyását érvényesíthetném. Mert én például a jelen esetben is csak akkor tudtam meg, hogy az üresen levő két állásra kikben állapodtak meg, mikor erről az értesítések már szétmentek. Ellenben helyesnek tartom azért, mert a helyi szempontok nagymértékű előtérbe állítása helyett egyetemesebb szempontok érvényesülését engedi és mert: amint egyes egyházközségek presbitereinek vagy mondjuk, a tanítóknak, vagy a lelkészegyesületnek, úgy a hivatalos egyházi életben vezető munkát teljesítő főembereknek is van joguk megnevezni, hogy kit találnak legméltóbbnak. Igaz: én itt aztán meg is állanék és jelentést arról, hogy hol kire szavaztak, hivatalosan nem kívánnék. S azt hiszem, az esperes úr ezen irányban tett eljárása nem is szokásos.

Ha ez a felhívás nem ment volna ki, ez az egész nyilatkozat-sor, bizonyára elmaradt volna. Mert azt, hogy az esperes úr, vagy más esperes urak X-et meg Y-t ajánlták megválasztásra, csakugyan éppúgy nem lehet kifogásolni, mint azt, hogy a „Tanítók Lapja“ 1929 február 15-én megjelent negyedik számában arra kéri a tanítótestvéreket, hogy „minden tőlük telhetőt tegyenek meg a Juhász Nagy Sándor megválasztása érdekében“. Amint a tanítók vezetőemberei őt találták legalkalmasabbnak, éppoly joggal mondhatták meg a lelkészek és a világiak vezetőemberei, hogy ők kit találnak legalkalmasabbnak. Nincs tudomásunk, hogy a tanítók főembereinek ezen lapjukban kifejtett állásfoglalása ellen bárki is szót emelt volna.

K. B.

Az emberről és bűnéről.

(Mutatvány Dr. Révész Imrének „Öntudatos Hit“ c. hitvédelmi kátéjából.)

Milyen állapotban születik e világra minden ember?

Első szüleinknek bűnbeesése következtében minden ember az eredendő bűnben születik e világra.

Ellenkezés:

Az unitáriusok szerint az ember teljes ártatlanságban születik.

Erre az Isten ígéjéből jelezünk: „Ki adhat tisztát a tisztátalanból? Senki“ (Jób 14: 4).
„ezért kiált föl a nagy Isten-embere, Dávid: „Imé én vétekben fogantattam és bűnben melengetett engem az anyám“ (51. Zsoltár 7). És a még nagyobb, Pál apostol is: „Én testi vagyok, a bűn alá rekeszve... Ó én nyomorult ember!

Kicsoda szabadít meg engem e halálnak testéből? (Róm. 7 : 14, 24). — Aki tehát Isten ígéjének nem akarja fölébe helyezni az emberi észl, annak nem lehet kételkednie az eredendő bűn valóságában. Tanítja is ezt egy értelemmel minden más keresztyén hitvallás.

Mi az eredendő bűn ?

Az eredendő bűn emberi természetünk olyan romlottsága, hogy magunktól semmi jót nem eselekedhetünk, még csak nem is gondolhatunk.

Ellenkezés :

A római és a görög-keleti egyház szerint valamiféle jóra a megromlott természetű ember is képes, magától, még mielőtt a Szentlélek újjászülné.

Erre azt feleljük, amit Pál apostol nyilván és határozottan mond : „Tudom, hogy nem lakik én bennem, azaz a testemben jó. . . Mert nem a jót cselekszem, melyet nem akarok“ (Róm. 7 : 18, 19). Az a jó, amit az újjá nem született ember magától cselekszik, a világ szemében lehet jó, de Isten előtt nem az. Ezért megalkuvás és enyhítés nélkül valanunk kell a Szentírás szerint, hogy egyáltalában képtelenek vagyunk valami jónak cselekvésére, minden gonoszra pedig hajlandók, hacsak a Szentlélek újjá nem szül bennünket.

Volt-e valaha csak egyetlen ember is, aki eredendő bűn nélkül született volna e világra ?
Egyetlen egy sem volt : nem tud erről sem a Szentírás, sem a történelem, sem a tapasztalat. De nem is lehetett, mert ezzel megszűnt volna az Úr Jézus Krisztusnak egyedülvaló megváltói dicsősége és az élő, igaz Isten meghazudtolta volna önmagát.

Ellenkezés :

A római egyház tanítása szerint Mária, a Jézus anyja, „szepültelenül fogantatott“, azaz földi élete első pillanatától, tehát már az anyaméhben fogantatásától kezdve (noha ez a fogantatás földi apától, természetes úton történt) mentes volt az eredendő bűnnek minden szennytől; annál kevésbbé követhetett elbűnül későbbi életében.

Erre azt feleljük, hogy ez a tanítás vakmerő emberi képzelődés, amelynek a Szentírásban semmi legkisebb alapja sincsen. Az Úr Jézus még azt is komolyan megintette, aki az Ő édesanyját boldognak magasztalta (lásd Lukács 11 : 27, 28), és kemény szavakkal nyilatkozott anyjáról, mikor az, a Jézus testvéreivel együtt, bűnös tévedéssel eszelősnek tartotta őt és ártalmatlanná akarta tenni (lásd Márk 3 : 21, 31—35). Különben még a római egyház is csak 1854 óta hiszi a Mária „szepültelen fogantatását“ a IX. Pius pápa parancsolatából. „Hiába tisztelnék engem, ha oly tudományokat tanítanak, amelyek embereknek parancsolatai“ — mondja Urunk Jézus (Márk 7 : 7).

A görög-keleti egyház nem megy ennyire, de cselekedeti bűnöktől ő is tisztának tartja Máriát, ami bibliai alapon képtelenség, önmagában pedig következetlenség.

A Hit és Szolgálat Mozgalma ügyében. Nyilatkozat.

A Hit és Szolgálat Mozgalma állandó bizottsága folyó év február 9-én tartott ülésében foglalkozott Dr. Révész Imrének a Debreceni Prot. Lap folyó évi január 26-i számában megjelent vezércikkével, a tisztikarnak arra adott válaszával és Dr. Sebestyén Jenőnek a Kálvinista Szemle február 9-i számában „Új megoldás“ cím alatt közzétett cikkével. Amidőn az állandó bizottság helyesléssel vette tudomásul a tisztikarnak Dr. Révész Imre cikkére adott válaszát, a következő állásfoglalás közzétételével bizott meg bennünket :

1. Öszintén sajnáljuk, hogy a Dr. Révész Imre által javasolt és általunk elfogadott választott bírósági eljárás Dr. Sebestyén Jenő elzárkózása miatt nem valósulhat meg.

2. A Dr. Sebestyén Jenő által „új megoldás“-ként javasolt egyházi bírósági eljárást hajlandók vagyunk elfogadni s miután a Hit és Szolgálat Mozgalma hónapok óta a legteljesebb türelemmel hordozta Dr. Sebestyén Jenő burkolt vádaskodását, a bírósági eljárás felajánlásával Dr. Sebestyén Jenő önként értetődőleg magára vállalta a kötelezettséget, hogy e vádakat végre-valahára konkrét s bírósági eljárásra alkalmas formában terjessze elő.

3. Dr. Sebestyén Jenőnek a hitvitákra vonatkozó indítványát komolytalannak tartjuk. Eltekintve attól a súlyos összeférhetlenségtől, ami az egyházi bírósági eljárás és a nyilvános viták egyidejű folytatása között van : mi a magyar református egyház hitelvi alapjain rendületlenül állunk — amit eddig nyíltan kétségbe vonni senki nem merészt — s így dr. Sebestyén Jenővel rendezendő „hitvitáknak“ semmi értelmét nem látjuk.

dr. Victor János, **Czeglédy Sándor,**
a Hit és Szolgálat alelnöke. a Hit és Szolgálat elnöke.
Bereczky Albert,
a Hit és Szolgálat főtitkára.

Különfélék

Egyházkerületi választások. Március 5-én bontotta fel a kiküldött bizottság a legutóbbi egyházkerületi közgyűlésen elrendelt választásokra beadott szavazatokat. Az eredmény a következő. Az egyházkerületi világi tanácsbírói tisztségre a beadott 514 szavazatból 509-et kapott dr. Tóth István kultúrminiszteri államtitkár, 474-et dr. Boér Elek közigazgatási bíró, 33-at dr. Juhász Nagy Sándor, a debreceni presbitérium főjegyzője, 4-et dr. Hegyegi Kiss Pál országgyűlési képviselő, 2—2 szavazatot még hárman. Így Tóth István és Boér Elek kapták az abszolút többséget. Zsinati rendes képviselőségre világi oldalról megválasztott dr. Herczeg Béla e. m. gondnok, aki egy híján minden szavazatot megkapott, pótképviselőségre világi részről ugyancsak egy szavazat híján minden szavazattal Szabó Emil békésbányai e. m. tanácsbíró. lelkészi részről pedig 497 szavazattal 17 többek közt megoszlott szavazattal szemben Bokros Elek

rohodi lelkész. A karcagi gimnázium részéről egyházkerületi közgyűlési képviselővé megválasztott minden szavazattal dr. Gál László igazgató. Minden megválasztottnak kívánunk őszinte szívvel minden jót s Isten országa építésében végzett munkájukra áldást.

A közigazgatási reformjavaslattal kapcsolatban a debreceni presbiterium március 6-i ülésén Lencz Géza indítványára, Juhász Nagy Sándor megokoló beszéde és Baltazár Dezső püspök hozzájárulása után, kimondta, hogy felír a Konventhez, kérve közbenjárását az iránt, hogy a törvényhatósági bizottságokban az egyházakat ne a lelkészek, hanem az egyház képviselői hatóságai által lelkészek és világiak közül szabadon választott képviselők képviseljék, mert a törvényjavaslatban foglalt képviselői mód nem felel meg hierarchiától mentes egyházalkotmányunknak. A debreceni presbiterium állásfoglalásában sok igazság van, de nem teljes igazság. Először azért, mert a hivatal és szolgálati idősbég alapján való jogosítottság elvét már elfogadtuk a főrendiház, illetőleg újabban a felsőház szervezetében. Másodszor azért, mert egyházunk alkotmánya nem képviselői, hanem zsinat-presbiteri és egyik elve a paritás is. A debreceni presbiterium e határozatának elfogadása esetén az is lehető volna, hogy a debreceni egyház négy képviselője mind világi legyen és egy sem lelkész. Ezt bajos volna beilleszteni a paritáshoz. Végül komplikációk is állhatnának elő a választásra illetékes képviselő, gyűlés tekintetében. Egyházi törvényünk szerint egy község területén több egyházközség is állhat fenn. Szatmárnémeti törvényhatósági joggal felruházott városban például három külön egyházközség volt (a szatmári, a németi és a szatmár-hegyi, utóbbi még más egyházmegyében is). Sehol sincsen az sem megírva, hogy a debreceni nagy egyházközség mindig egy marad. Mindezt nem a határozat helytelenítése kép, csak annak megvilágítására hozzuk fel, hogy a kérdés nem olyan egyszerű. De éppen azért kell vele komolyan foglalkozni s jól tette a presbiterium, hogy a megbeszélést megkezdte.

Protestáns bált tartottak Debrecenben március 2-án. A főiskolai ifjak Bethlen Gábor köre rendezte. Minden rokonszenvünk az ifjúság mellett van, de jobban szerettük volna, hogyha már bált rendeztek s annak jellegét is jelezni akarták „Bethlen Gábor-kör báljának” neveztek volna. Nem éppen azért, mert a sok apró sértődés, mely ilyenkor előfordul, a bál rendezésében ártatlan protestantizmus ellen irányul. Hanem kivált azért, mert a „protestáns” jelzőt mégis csak a protestantizmust igazán reprezentáló nagy alkalmakra kell fenntartani. Ha ma a lelkes, de a protestantizmus helyzetét, erőviszonyait, nagy érdekeit, reprezentálására hivatott tényezőit alaposan nem ismerhető ifjúság a bálját „protestáns”-nak nevezi, holnap tán jön valaki, aki kevesebb lelkesedéssel, de nem kevesebb felhatalmazottsággal protestáns tánciskolát, protestáns bormérést, vagy nem tudom én mit nyit.

A makói útvárosi vallásos-otthon március hó 2-án irredenta ünnepélyt tartott, melynek jövedelme orgona-harmonium beszerzésére fordítatik.

A pécsváradi gyülekezet presbyteriuma megüresedett lelkészi állására. Hegedűs Kálmánt, dr. Baltazár Dezső püspök segédlelkészét hívta meg egyhangú lelkesedéssel.

A miskolci református Leányegylet március hó 24-én irodalmi-délutánt rendez. Előadó lesz Móricz Zsigmond.

A református és az evangélikus egyházak presbiterei február hó 28-án közös konferenciát tartottak, melynek tárgya volt: „Mit kívánnak a presbiterek a lelkészekről?”

Vallásos-estély volt az apagyi egyházban március hó 3-án, melyen Birtha József lelkész bibliát magyarázott és imát mondott, Ferenczy Károly nyiregyházi kálvineumi lelkész pedig hatalmas és tanulságos beszédet mondott a háziistentiszteletekről. Szavalatok és énekszámok tették emelkedetté a lefolyt estét.

A kecskeméti Protestáns Leánykör március hó 10-én irodalmi ünnepélyt rendez a nagy költő, Ibsen százéves születési évfordulója alkalmából.

A szikszói Református Nőegylet és a Szikszói Járás Kálvinszövetség március hó 2-án jól sikerült műsoros-estélyt rendezett.

A Kistemplomban vallásos-ünnepély volt március hó 5-én. Bibliát olvasott és imádkozott Szele György lelkész. Énekelt Kovács Ernő h.-kantor. A megigazulás kereséséről előadást tartott dr. Dancsházy Sándor vt. lelkész. Hegedűszólót adott elő Szele Paula tanítónő orgonakísérete mellett Kardos Lajos segédlelkész. Záróimádságot mondott Bagdy Dániel vt. lelkész.

A miskolci református egyház presbiteriuma Szekeres Ilonát választotta meg tanítónőnek 9 pályázó közül.

A Szatmár vármegyei Lorántffy Zsuzsanna Egyesület szokásos évi közgyűlését március hó 10-én tartja Szatmáron.

A Templomegyesület „Révész Bálint” oszerkészcsoportja március 15-ét, nemzeti ünnepünket este 1/2 8 órai kezdettel ünnepli meg a református egyház tanácstermében.

A Csapó uccal egyházrészben lelképásztori látogatás és utána körzeti tanácskozás volt Vitárius Sándor buzgó egyháztanácsos házában. Dr. Révész Imre lelképásztor biblíamagyarázata után, Kiss Ferenc egyetemi tanár és Tóth Imre egyháztanácsos fejtegették az egybegyűlték előtt az egyházrész szervezkedés céljait. A következő hetekben még 7 ilyen körzeti összejövetel van tervbevéve, részint családoknál, részint iskolatermekben.

Dombóvári Református Értesítő címmel új egyházi lap indult meg, mely főbb alkalmakkor jelenik meg. Az új egyházi lap felelős szerkesztője Eöri Szabó Dezső.

A kamocsai egyház 26.000 csehkorona költséggel új orgonát rendelt. Az új orgona ára önkéntes adományokból folyt be.

A bácsmegeyi Tarcsán a megszálló hatóság előbb a gyülekezési tilalom miatt nem engedte meg a lelkészválasztást, azután pedig azért, mert a pályázók közül a külföldieket nem törölték. Jogorvoslásért az esperesi hivatal a minisztériumhoz fordult.

Laky Zsigmondné Magyarországon. Laky Zsigmondné youngstowni református lelkész neje, ki néhány évvel ezelőtt hazánkban járt missziói körúton és Erdélyben áldásos tevékenységet fejtett ki, február végén hazánkba érkezik. Tudomásunk szerint szándéka több itthoni gyülekezetei meglátogatni és különösen a jugoszláviai magyar munkának segítségére lenni. Amerikában az erikai legkülönbözőbb körökben tart állandóan a magyarságról és jelenlegi helyzetéről előadásokat. Az ő itthoni munkája is egy igen jelentős kapcsolatot jelent a magyarság szerteszakadt részei között. Felkérjük azokat a lelkészeket, akik az ő látogatását igénybe óhajtják venni, összejövetelre, szeretetvendégségre, nők között való forgolódásra stb., hogy ezt szíveskedjenek akár a „Fecske” szerkesztőjénél, id. Victor Jánosnál, akár nálam bejelenteni. Muraközy Gyula református lelkész, Kecskemét.

A hosszúpályi gyülekezetben hétről-hétre áldásos eredménnyel tartanak vallásosestélyeket.

Konfirmándusaival komolyan foglalkozó minden protestáns lelkész előtt világos, szerintünk is legfőbb ideje, hogy evangéliumi egyházainkhoz csatlakozó, újonnan konfirmált tagjaink Bibliában jártas és naponkénti rendszeres Bibliaolvasók legyenek. Ez a körülmény magyarázza a Magyar Ifjúsági Bibliaterjesztők *Kaluzánok* nagy kelendőségét, melyet — míg a készlet tart, — portómegtérítés mellett, kinek-kinek, kívánt példányszámban *ingyen* küld: Református lelkész, Rakospalota, Arany János-út 49. sz.

Pusztuló gyermekeink kiáltása. A szegényt végkép elcsigázó nagy tél igen sok szülőt birt arra az utolsó elhatározásra, hogy ma még egészséges, szép gyermekét örökbe adja. Gyermektelepítő szolgálatunk nyilvántartásán seregszámra van a minden felekezeti, 10 évesnél kisebb fiú és leány, újszülött csecsemőtől kezdve. Örökbe, vagy gondozásra kérők azonban, sajnos, majdnem kivétel nélkül csak 12—15 éveseket keresnek. Ilyen korúakat pedig hozzátartozóik se kínálnak s ezek különben se igen szoktak hozzá nőni új családi környezetéhez. Az *Irgalom* nevében kérünk minden meleg szívű, gyermektelen családot: jöjjön segítségül ezrével pusztuló magyar gyermekeink megmentésére. A Gyermektelepítő szolgálat, Budapest, Gyulai Pál-u. 9. sz., minden szombaton d. e. 10—12 ig tart ismerkedő órákat örökbekeresők és kínáltak számára, kinek-kinek biztosítva a Krisztus urunk által ajánlott tiszta boldogságot. A Gyermektelepítő Szolgálat levélcíme: Rakospalota, Arany János-u. 49.

Dobos János Homiliáit és egyházi beszédeit megvétel végett keresem. Az ajánlatokat: Lelkeszi hivatal, Konyár (Bihar m.) kérem.

Az egyházkerületi lelkészi főjegyző egészségi okokból március 1-től május hó 31-ig bezárólag szabadságot kért és kapott főjegyzői minőségében a kerületi elnökségtől. Ez idő alatt Maklár Károly egyházkerületi jegyző és tanácsbíró helyettesíti.

Internátus megnyitás. A hódmezővásárhelyi református gimnázium új internátusa megnyílik 1929. évi szeptember hó 1-én. — Felvilágosítást készséggel ad a gimnázium igazgatósága.

A kiadó üzenetei.

Körösszakál. Kérésük szerint leírtuk. **Nagyrév.** Az idénre semmi sincs fizetve. **Mezőgyán.** A hátralevő hirdetési díjat ismételtén kérjük.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.
4398—1928. szám.

Körlevél

a kebelbeli egyházak presbitériumaihoz, a felső- és középfokú tanintézetek igazgatóságaihoz.

A tiszántúli református egyházkerület közgyűlésének 1926. évi 287. sz. alatt hozott határozata szerint, a „Theologiai Szemle” a tiszántúli egyházkerületbe bekebelezett anyaegyházak, középfokú és felsőfokú intézetek számára adatik ki s azok kötelesek előfizetni, és pedig az anyaegyházak a rendes lelkészi állások száma szerint, az intézetek pedig egy-egy példányban.

Ugyanezen határozat is kimondja, hogy az előfizetési díjat a kerületi elnökség által évenként közölt összegben kell befizetni.

Ezek alapján közlöm az egyházi és iskolai hatóságokkal, hogy a „Theologiai Szemle” előfizetési ára úgy az 1928., mint az 1929. évre 18, azaz Tizennyolc pengőben állapított meg. A fent hivatolt határozat értelmében számjelzett összeg közvetlenül a „Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata, Debrecen” címre fizetendő be az 58,048. sz. postatakarékpénztári csekklapon.

Atyafiságos szeretettel

Debrecen, 1928 december 20.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

4297—1928. szám.

Körlevél

a nagytiszteletű esperes urakhoz.

Egyházkerületünknek folyó évi december hó 4—6. napjain tartott közgyűlésében hozott 513. számú határozatát, további megfelelő eljárás végett alább közlöm:

„Közgyűlésünk a tornatanítás eredményesebb-tételét célzó miniszteri rendelet intencióival mindenben egyet ért. Éppen azért utasítja az egyházkerületet, hogy a tornatanítás módját és eredményét a jövőben fokozottabb mértékben ellenőrizze. Tudassák a tanítókkal, hogy az egységes népiskolai kiadványok között megjelent és Debrecen sz. kir. város könyvnyomda-vállalatánál, illetőleg a Méliusz könyvkereskedésnél megrendelhető az új tanterv szerint készült tornatanítási vezérkönyv, amelyet Somorjai L. református tanítóképezdei tornatanár írt s amelyet egyetlen tanító sem nélkülözhet. Ilyen vezérkönyv birtokában nem lesznek rászorulva tanítóink se helyi tanmenetekre, se a testnevelési felügyelők és vezetők irányítására; különben annak sincs semmi különösebb akadálya, hogy azoktól

útbaigazításokat és tanácsokat fogadjanak el, mert az esetleges sérelmeket és visszaéléseket bármikor jelenthetik a felettes hatóságoknak, amelyek megfogják találni az orvoslás módját."

Atyafiságos szeretettel

Debrecen, 1928. évi december hó 16.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

4245—1928. sz.

Körlevél

a nagytiszteletű esperes urakhoz, a polgári iskolák igazgatóihoz.

Egyházkerületünknek folyó évi december hó

4—6. napjain tartott közgyűlésében hozott 492. számú határozatát alkalmazkodás végett alább közlöm:

„Egyházkerületi közgyűlés megnyugvással veszi tudomásul szakfelügyelőnek 1927—28. tanévi jelentését s a következő intézkedéseket teszi.

1. Esperesek útján felhívja az egyházközségeket, hogy nőtanerök alkalmazásánál elsősorban a debreceni református tanítónőképző-intézetből kikerült tanítónőket részesítsék előnyben s tegyék lehetővé a mai nehéz körülmények között elhelyezkedésüket.

2. Felhívatnak a polgári iskolák, hogy a taná-

MAGYARORSZÁG ARANYKOSZORÚS MESTERE

SZLEZÁK LÁSZLÓ

HARANG- ÉS ÉRCÖNTŐDE, HARANGFELSZERELÉS ÉS HARANGLÁBGYÁR
BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

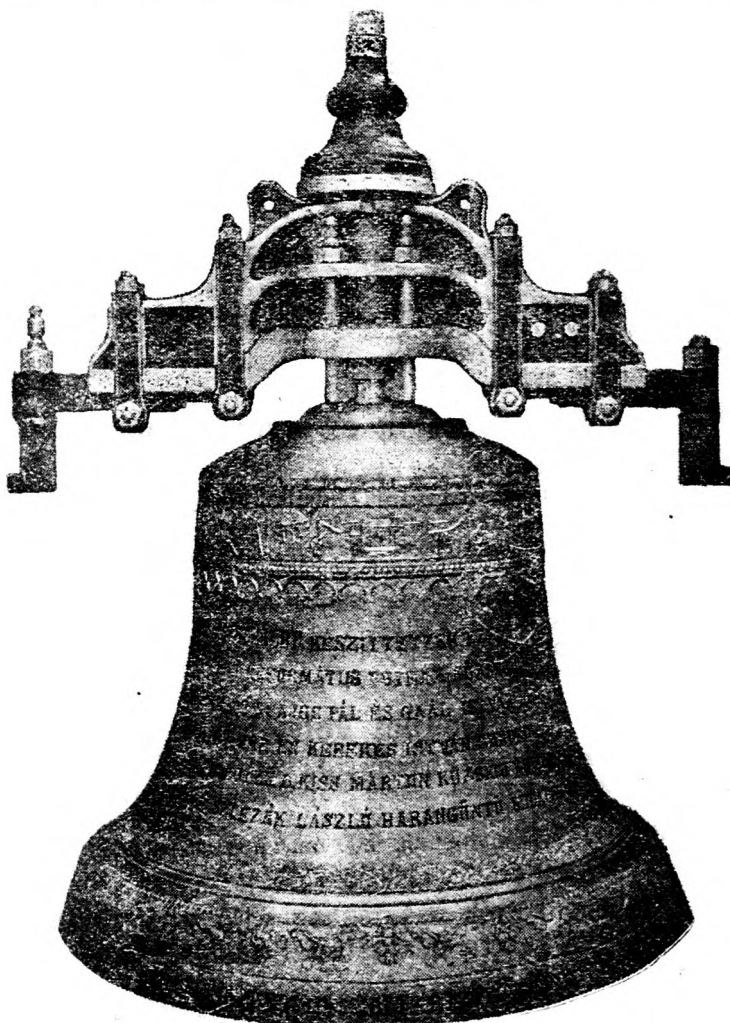
TELEFON: LIPÓT 913-53.

BIZONYÍTVÁNY.

Tekintetes

SZLEZÁK LÁSZLÓ harangöntő úrnak

BUDAPEST.

Mi, a törökszentmiklósi református egyházközség ezidő-szerinti elnöksége, lelkészelnöke és főgondnoka jó lelkiismerettel és egyházközségünk minden rendű és rangú tagja nevében és részéről is hálás köszönettel tanúsítjuk és adjuk tudtára mindenkinek, akiket illet, hogy a nagy világháborúban a hadvezetőség által háborús célra kisajátított harangjaink helyébe a Szlezák László budapesti haranggyárában 1926. évi május hó 19-én öntött s rendeltetésének június 20-án átadott 1800 kg. súlyú nagy, a 420 kg. kisebb és 220 kg. kis harang: a harangöntés művészi alkotása, remekműve úgy a külalak, mint annak díszítése, valamint a fenséges zengzelessége, a zúgva bűgva szólás, az egymással és a világháborúból kimentett régi 750 kilós harangunkkal is tökéletes összhangzalettség tekintetében.

A szakbírálat megállapította, hogy harangok anyaga a legjobb minőségű harangérc. Aki látja ezeket a harangokat s meghallja szavukat, elfojultság nélkül tesz biznyságot róla, hogy Szlezák László a törökszentmiklósi református harangokkal remekelt, a hazai harangöntők elsői között elsőnek, a harangöntésben igazi művésznek bizonyult.

Amikor ezekről biznyságot teszünk, ugyanekkor nem hagyhatjuk megemlítés nélkül, hogy Szlezák László amellet, hogy a legjobb minőségű harangérből a legjutányosabb ajánlattal és árban s kifogástalan művészi kivitelben készítette harangjainkat. Azok árában valorizáltan beszámította az 1915. évi harangrendelés alkalmával tőlünk előlegül felvett kétezer aranykoronát.

A fentebb írtakra hivatkozva azokat ismételtan tanúsítva, jó lelkiismerettel ajánljuk Szlezák László urat mindazok figyelmébe, akik Isten dicsőségére és lelkük örömeire Isten dicsőségéhez méltó harangot szándékoznak készíttetni.

Törökszentmiklós, 1926 június 20.

OLAJOS PÁL ref. elnöklelkész.

A törökszentmiklósi ref. egyház részére készült
1770 kg.-mos harang.

rok gyermekeinek neveltetési alapjára a járulékokat idejében küldjék be s a protestáns tanügy érdekében valamennyien lépjenek be az Országos Református Tanáregyesületbe."

Debrecen, 1928. évi december hó 15.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

4294—1928. szám.

Körlevél

a nagytiszteletű esperes urakhoz.

Egyházkerületi közgyűlésünknek folyó évi december hó 4—6. napjain tartott közgyűlésében hozott 505. számú határozatát tudomás és alkalmazkodás végett közlöm.

„Utastja közgyűlésünk az összes e-pereseket, hogy a felekezeti iskola átadását, vagy megszüntetését célzó minden mozgalmat kísérjenek a legéberebb figyelemmel és a vonatkozó felterjesztéseket teljesen előkészítve, (E. T. VI. t.-c., Népisk. Szervezet 7—10. §.) terjesszék fel közgyűlésünkhöz."

Atyafiságos szeretettel

Debrecen, 1928. évi december hó 16.

Baltazár Dezső,
püspök.

4295—1928. szám.

Körlevél

a nagytiszteletű esperes urakhoz.

Egyházkerületünknek folyó évi december hó 4—6. napjain tartott közgyűlésében hozott 517. számú határozatát alább közlöm:

„Olvastatott a konventi tankönyvbizottság 1928. évi augusztus 6-án tartott gyűlésén felvett jegyzőkönyv 15 pontja, mely szerint a bizottság mindent elkövet a népiskolai tankönyvek olcsóbbá tételére, aminek legelső feltétele azonban az, hogy az egységes tankönyvek minden iskolában használtassanak. Jelenti a bizottság azt is, hogy a tankönyvek ára ma sem magasabb más kiadók által kiadott tankönyvek áránál.

Tudomásul szolgál és az egyházmegyékkel közölik."

Atyafiságos szeretettel

Debrecen, 1928. évi december hó 17.

Baltazár Dezső,
püspök.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lapfőigazgató:
Dr. KUN BÉLA.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*

Kitűnő tűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, dísznőlkő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15—48.

„MÉLIUSZ“

könyv-, zenemű-, papír- és írószerekkereskedés
iskolafelszerelési osztálya ajánlja alanti ár-
jegyzékében foglalt, hazafias ünnepekre alkalmas

nemzeti zászlóit

és gyászszertartásoknál szükséges

lobogóit.

Zászlóárjegyzék.

Címeres zászlók.

1 drb Magyar nemzeti címeres merinói színtartó gyapjú egybeszővött zászló 100 cm. hosszú, megfelelő széles rojttal, bojttal, rúd nélkül	18.—
1 drb Hasonló kivitelben, 150 cm. hosszú és megfelelő széles	22.—
1 drb Hasonló kivitelben, 200 cm. hosszú és megfelelő széles	32.—
1 drb Hasonló kivitelben, 250 cm. hosszú és megfelelő széles	36.—
1 drb Hasonló kivitelben, 300 cm. hosszú és megfelelő széles	44.—

Címer nélküli zászlók.

1 drb Magyar nemzeti címer nélküli merinói színtartó gyapjú, egybeszővött zászló, 100 cm. hosszú, megfelelő széles rojttal, bojttal, rúd nélkül	15.—
1 drb Hasonló kivitelben, 150 cm. hosszú és megfelelő széles	18.—
1 drb Hasonló kivitelben, 200 cm. hosszú és megfelelő széles	26.—
1 drb Hasonló kivitelben, 250 cm. hosszú és megfelelő széles	32.—
1 drb Hasonló kivitelben, 300 cm. hosszú és megfelelő széles	38.—

Gyapot zászlók.

1 drb Magyar Nemzeti gyapot zászló rojttal, bojttal, rúd nélkül, 50 cm. hosszú, megfelelő széles	4.—
1 drb Hasonló kivitelben, 100 cm. hosszú és megfelelő széles	8.—
1 drb Hasonló kivitelben, 200 cm. hosszú és megfelelő széles	12.—
1 drb Hasonló kivitelben, 300 cm. hosszú és megfelelő széles	16.—

Gyászzászlók és gyászlobogók.

1 drb Fekete gyászzászló, legjobb minőségű, színtartó merinói gyapjúkelméből, 200 cm. hosszú, megfelelő széles rojttal és bojttal, rúd nélkül	26.—
1 drb Hasonló kivitelben, 250 cm. hosszú és megfelelő széles	32.—
1 drb Hasonló kivitelben, 300 cm. hosszú és megfelelő széles	38.—
1 drb Hasonló kivitelben, 400 cm. hosszú és megfelelő széles	58.—

Gyapot kelméből.

1 drb Fekete gyászzászló, 200 cm. hosszú, megfelelő széles, fekete gyapot kelméből, fekete rojttal és bojttal	18.—
1 drb Hasonló kivitelben, 300 cm. hosszú és megfelelő széles	26.—

Minden egyéb zászlókhoz való anyagokról
kivánatra árajánlattal szolgálunk.

Magyar címer bádógból.

Református elemi népiskola felírással	16.—
Ugyanaz, felírás nélkül	14.—

A református egyházi irodalom legújabb eseménye

Dr. RÉVÉSZ IMRE „ÖNTUDATOS HIT“ c. hitvédelmi kátéja.

Lelkipásztorok és más gyülekezeti lelki munkások régóta és állandóan szükségét érzik egy olyan népszerűen megírt, rövid, tételes munkának, amely a református keresztyén hit igazságait más keresztyén egyházak és szekták tanításaival világosan és határozottan összevesse és azokkal szemben megvédelmezze. Ilyen összefoglaló munka a magyar református egyházi irodalomban eddig teljesen hiányzott, de sőt még a külföldi protestantizmus termékei között is alig akad az újabb korban a gyakorlati hitvédelem céljainak teljesen megfelelő ilyenmű kiadvány.

Dr. Révész Imre debreczeni lelkipásztor, egyházkerületi főjegyző, egyetemi magántanár most megírta ezt a hézagpótló munkát. Tömören, de igen világos, egyszerű és teljesen népszerű nyelvezettel fejt ki benne a bibliai református keresztyén hit alapigazságait s azokat tételről-tételre szembesíti a római katolikus, a görögkeleti, az unitárius egyházak és a Magyarországon működő összes régibb és újabb szekták (baptisták, nazarénusok, methodisták, adventisták, millénisták) ellenkező tanításaival, erőteljesen fölmutatva azok tévedéseit s a teljes Szentírás és hitvallásaink alapján nyomosan igazolva a református álláspontot. Kellő figyelemben részesíti az evangélikus egyház eltérő tanításait, foglalkozik a spiritizmussal, sőt két függelékben a theozófiával és a mai zsidó vallással is.

A munka minden magyar református lelkipásztor, tanár, tanító, presbyter, egyháztanácsos, diakonus, diakonissza, iratterjesztő és egyéb, lelkigondozással is foglalkozó gyülekezeti munkás számára egyenesen nélkülözhetetlen.

Elsősorban a hozzánk más egyházakból, szektákból átlépőknek eddig sok esetben kényszerűen elhanyagolt tanítása és lelkigondozása terén lehet és kell fölhasználni. A legalkalmasabb vezérfonál arra, hogy az ilyenekből — még hogyha a legelemibb műveltségű emberek is — valóban öntudatos reformátusokat, bizonyoságtévő egyháztagokat formálhassunk.

De azután nélkülözhetetlen segédeszköz ez a könyvecske a református egyházi misszió egész területén, ahol a gyakorlati hitvédelem föladatai, különösen Róma aggresszív föllépésével és a szekták aknamunkájával szemben, jóformán napról-napra nőnek.

Tulajdonképen minden gondolkozó magyar református embernek ott kell, hogy legyen a kezében ez a nagy tudománnyal megírt, kemény és tiszta beszédű kis könyv, mert ma olyan idöket élünk, hogy senki sem tudhatja közülünk, mikor kell megfelelnie azoknak, akik számot kérnek tőle a benne levő reménységről. (I. Péter 3 : 15.)

Dr. Révész Imre hitvédelmi kátéja a magyar reformátusság hitbeli öntudatban való megerősödésének mai napság egyik legalkalmasabb eszközévé lehet.

A szerző a mű szerzői tulajdonjogát összes anyagi vonatkozásaiban is a debreczeni egyház általa vezetett csapó-utcai egyházrészének (parochiális körének) ajándékozta.

A MŰ TERJEDELME 5 ÍV.

ÁRA : 60 FILLÉR.

Lelkész és tanító uraknak 100 darab rendelésnél, ha közvetlen Debrecen szab. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület Könyvnyomda-vállalatánál rendelik meg a művet, 10% engedményt biztosítunk.